

ת"פ 32820/08/18 - מדינת ישראל נגד אברהם שכטר

בית משפט השלום בראשון לציון
ת"פ 32820-08-18 מדינת ישראל נ' שכטר

בפני
בעניין: כבוד השופט עמית מיכלס
מדינת ישראל -
באמצעות עו"ד קרן בן גל, שלוחת תביעות
ראשל"צ

המאשימה

נגד

אברהם שכטר - באמצעות ב"כ עו"ד אילן
טננבאום, הסנגוריה הציבורית

הנאשם

גזר דין

העבירות ותמצית עובדות כתב האישום

1. ביום 31.12.2018 הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו, בביצוע עבירות של **שימוש במסמך מזויף**, לפי סעיף 8(א)(3) לחוק הדרכונים, תשי"ב-1952; **התחזות כאדם אחר במטרה להונות**, לפי סעיף 441 רישא לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין); **ניסיון הפרת הוראה חוקית**, לפי סעיפים 287(א) ו-25 לחוק העונשין.

2. על פי עובדות כתב האישום היה הנאשם מוגבל יציאה מהארץ מכוח החלטת לשכת ההוצאה לפועל. במטרה להונות ולצאת מהארץ חרף האיסור, נטל הנאשם את דרכונו של אחיו אליהו, אשר הושאר בטעות ברכבו, ובתאריך 14.2.2018 הציג את הדרכון לבקר הגבולות בנמל התעופה בן גוריון טרם העלייה למטוס. משתושאל הנאשם על ידי אחראי משמרת בנמל התעופה, התחזה לאחר במטרה להונות.

ראיות וטיעוני הצדדים לעונש

3. לזכות הנאשם העידו מר שמעון קופף ומר אורי ברים.

מר קופף, שהינו רב קהילה בירושלים, סיפר על היכרותו עם הנאשם ב-20 השנים האחרונות כמתנדב בבית תבשיל המנוהל על ידי הקהילה, וכאדם שעסוק כל כולו בנתינה לזולת. לדבריו, במסגרת פעילותו ההתנדבותית, יזם הנאשם פרויקט של חלוקת ארוחות לילדים ההולכים לבית הספר. מלבד זאת מסייע הנאשם לאנשים נוספים שנקלעו לבעיות

בתחומים שונים.

מר ברים סיפר על כך שפגש בנאשם ישן בבית הכנסת לאחר שפשט את הרגל, ומאז הוא מלווה אותו, לרבות בדרך של סיוע כספי למימון עורך דין. כיום, בזכות הסיוע שקיבל, הנאשם עובד כאיש אחזקת מבנים במוסד חינוכי, והוא משלם מזונות במועד. לדבריו, הנאשם "עושה 'עבודות שירות' כל הזמן לציבור אבל לא על חשבון העבודה", ושככל שיוטל עליו עונש של עבודות שירות, יכול והדבר יגרור אחריו את פיטוריו מהעבודה. גם מר ברים סיפר על כך שהנאשם נותן מעצמו לאנשים אחרים. בין היתר משתף הנאשם ומספר על הסתכנותו הכלכלית, ובכך מציל אנשים אחרים מלהיקלע למצבים דומים.

4. מטעם הנאשם הוגש מכתב החתום על ידי עורך הדין ישי ברק, שייצג את הנאשם בהליך פשיטת הרגל (נ/1), המתאר את ניסיונו של הנאשם לשקם את חייו לאחר ההליך המשפטי שהתנהל במקביל להליך גירושין, שהוגדר כקשה ומכוער. עוד עולה מהמכתב שעבודתו של הנאשם מספיקה לו לתשלום מזונותיו ושכר דירה.

5. ב"כ המאשימה ציינה את חומרת מעשיו של הנאשם שנטל את דרכו של אחר במטרה לצאת את הארץ, שעה שהיה תחת מגבלה חוקית, ובכך פגע בערכים המוגנים. לדברי המאשימה לא ברור כיצד מעשיו של הנאשם מתיישבים עם טענתו שעלה על דרך הישר. המאשימה הפנתה לפסיקה התומכת במתחם עונשי הנע בין חודש ל-6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות וענישה נלווית. לקולא ציינה את העובדה שהנאשם הודה במיוחס לו, ואת עברו הפלילי הנקי, המצדיקים, לשיטתה, הטלת עונש הולם של 2 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

6. מנגד טען ב"כ הנאשם שהמתחם העונשי אמור להתחיל בעונש של מאסר על תנאי, בפרט כאשר נסיבות ביצוע העבירות מקלות מהמתואר בפסקי הדין שהוגשו מטעם המאשימה. כך, למשל, נטען שהנאשם לא זייף את המסמך בו השתמש אלא רק התחזה לאחר תוך שימוש בדרכון שאינו שלו. על כך הוסיף שאין מדובר בעבירה מתוכננת, שכן הנאשם לא התחמק מנושים אלא ביקש לצאת מהארץ לצורך מציאת שידוך, שהינו, לדבריו, צורך בסיסי. מאחר שהנאשם נתפס טרם צאתו את הארץ, הרי שלא נגרם כל נזק בפועל. גם מטעם הנאשם הוגשה פסיקה התומכת בעתירתו לקביעת מתחם עונשי הנע בין מאסר מותנה לבין מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות במקרים חמורים מאלו של הנאשם. אשר לעונש הראוי לנאשם, נטען שיש למקום את הנאשם בתחתית המתחם, זאת נוכח נסיבותיו האישיות, ובכלל זה היותו גרוש, אב לשלושה ילדים, מצבו הכלכלי הקשה ותרומתו לקהילה. לדבריו הנאשם מרוויח כ-5,800 ₪, כאשר מתוך סכום זה מופרשים 3,900 ₪ למזונות. משכך, נטען שכל פגיעה במקום עבודתו של הנאשם תביא בהכרח לפגיעה ישירה במשפחתו. מעבר לכך הדגיש את עברו הפלילי הנקי ואת חלוף הזמן מיום ביצוע העבירה, שנעברה לפני כשנה. הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה וקיבל אחריות על מעשיו.

7. הנאשם ניצל את זכות המילה האחרונה, הביע צער על מעשיו, הסביר שעבר 7 שנים קשות, כיום הוא חי לבדו ומצבו הכלכלי קשה. עוד הסביר שביקש לצאת את הארץ לציריך ברגע של חולשה על מנת שלא לפספס הזדמנות למצוא שידוך. הנאשם ביקש שלא לפגוע בעבודתו ולהתחשב בו במידת האפשר.

קביעת מתחם העונש ההולם

8. קביעת מתחם העונש ההולם לאירוע הפלילי נעשית בהתאם לעיקרון המנחה בענישה, היינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לשם קביעת מתחם הענישה ההולם, בהתאם לעקרון ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

9. במקרה שבפנינו הערך המוגן בו פגע הנאשם הינו זכות המדינה, ואף חובתה, לברור ולבדוק את היוצאים והנכנסים בשעריה, ולערוך רישום מסודר של קהל היוצאים והשבים. נוסף על כך פגע הנאשם בסדרי השלטון והחוק, הבאים לידי ביטוי בכיבוד החלטות בית המשפט וצווים שיפוטניים הניתנים על ידו.

10. על חומרת המעשים שעניינם גניבת הגבול במטרה לעקוף צווים שיפוטניים עמד בית המשפט המחוזי בעפ"ג (מרכז) 41419-04-16 מדינת ישראל נ' ירון כחלון (28.6.2016) (להלן: עניין כחלון), שם מדובר היה אמנם בנאשם שהשתמש בדרכון מזויף, אולם נימוקי בית המשפט יפים גם לענייננו:

"... יש (ב)עבירות שביצע המשיב משום פגיעה ממשית בסדרי החוק והשלטון, במסגרתם לא זו בלבד שזייף מסמכים רשמיים של המדינה אלא אף עשה בהם שימוש תוך עקיפת צווי עיכוב יציאה מהארץ שניתנו נגדו בשלושה תיקים שונים ותוך זלזול במערכת אכיפת החוק. בין אם יצא עקב מצוקה אישית ובין אם יצא כדי לחמוק מנושיו, התוצאה זזה והיא מעקף של צווי בתי המשפט והוצאה לפועל באופן שאינו מאפשר את הליכי הגבייה נגדו... יש לדעתנו לשדר מסר ברור לפיו לא תוכל מערכת אכיפת החוק להקל ראש בעבירות אלה ולו תעשה כן, עלולה היא לזכות את הענף עליו מושתתים הצווים וההחלטות היוצאים תחת ידה."

11. לצורך בחינת מידת הפגיעה בערך המוגן נתתי דעתי לנסיבות הבאות: בניגוד לנטען על ידי הנאשם, הרי שמעשיו היו מתוכננים, והוא אף הסתייע מבעוד מועד בדרכונו של אחיו לצורך ביצועם. גם אם אין מדובר במעשים מתוכננים, הרי שהיה ביכולתו של הנאשם להפסיקם החל מרגע קבלת הדרכון לידי, עבור דרך הכנותיו לנסיעה והנסיעה עצמה לשדה התעופה, וסיומו בשלב שקדם להצגת הדרכון לבקר הגבול. מכאן ניתן לקבוע שלנאשם הייתה יכולת להימנע מביצוע המעשה והייתה לו שליטה מלאה על תוצאותיו. יש לציין שבכתב האישום לא צוין אם כרטיס הטיסה בו השתמש הנאשם הוזמן על שמו של אחיו.

מנגד, יש לתת את הדעת לעובדה שבסופו של יום הנאשם נתפס ומסיבה זו לא יצא את גבולות הארץ, ולעובדה שהנאשם לא זייף את הדרכון, אלא רק השתמש בו.

12. נקודת מוצא לבחינת מדיניות הענישה הנוהגת במקרים מסוג זה ניתן למצוא בפסק הדין בעניין כחלון, במסגרתו נדון ערעור המדינה על קולת עונש של מאסר על תנאי וחתימה על התחייבות שהוטלו על נאשם שהורשע, על יסוד הודאתו, בביצוע שתי עבירות של שימוש בדרכון מזויף, הפרת הוראה חוקית והתחזות לאדם אחר, ובעבירה אחת של זיוף

או השחתת דרכון. במסגרת הדיון הוצגה לבית המשפט מטעם ההגנה פסיקה לפיה הסתיימו הליכים דומים בעונשי מאסר מותניים. עם זאת, לאחר ששמע את הערות בית המשפט הסכים, הנאשם להטלת עונש של מאסר בעבודות שירות והצדדים טענו להיקפם. בסופו של יום נגזרו על הנאשם, נעדר עבר פלילי, 3 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, זאת "בהינתן הכלל כי אין דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין עם נאשם שהוחמר עונשו", תוך שבית המשפט מציין שמלכתחילה היה מקום להחמיר עמו אף יותר.

13. בת"פ 30647-11-16 מדינת ישראל נ' אור כהן (21.11.2018) (להלן: עניין אור כהן) שנדון בפני, נעשה על ידי ניסיון לשרטט, ולו באופן כללי את מתחמי הענישה הנוהגים בעבירות מסוג זה, שלהן, כאמור, פנים רבות. אציין שפסק הדין בעניין כחלון לא הובא לידיעתי בשעתו, אולם עתה, לאחר שהוצג, יש להתחשב בו ובקביעות בית המשפט המחוזי כעוגן לביסוס מתחמי הענישה. בפרט נכון הדבר שעה שפסק הדין בעניין כחלון מאוחר לפסקי הדין שאוזכרו בעניין אור כהן בכל הנגוע לקבוצת זיפני הדרכונים.

ניתן, אם כן, לסכם ולומר שמתחמי הענישה בקשר לאזרחים ישראלים המבקשים לצאת את הארץ או להיכנס אליה שלא כחוק, או לאפשר לאחרים לעשות כן, משתנים בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה ולדרגת חומרתם. נבחן בקצרה את הקבוצות השונות, מדרגת החומרה הנמוכה ביותר לדרגת החומרה הגבוהה.

בדרגת החומרה הנמוכה ביותר למצוא אזרחים ישראלים, המורשים לצאת את הארץ או להיכנס אליה, אולם מסיבות שונות, שלעיתים אינן ידועות, בוחרים לגנוב את גבולות הארץ מבלי להשתמש בדרכונם או בדרכון אחר [ראו עניין אור כהן; ת"פ (ראשל"צ) 58256-06-18 מדינת ישראל נ' עספור ואח' (28.1.2019)]. מתחם העונש לקבוצה זו נע בין מאסר על תנאי ועונש מוחשי של קנס או של"צ ועד למאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לתקופה קצרה, כאשר המעשה בוצע בנסיבות מחמירות.

בדרגת חומרה גבוהה יותר ניתן למצוא את מזיפי הדרכונים, או המשתמשים בדרכונים מזויפים, שעל פי רוב גם מנועי יציאה מהארץ. על מנעד הענישה לגבי קבוצה זו ניתן ללמוד מהעונש שהוטל בעניין כחלון, כמו גם מאמירות בית המשפט המחוזי על העונש שראוי היה להטיל עליו בערכאה הדיונית. מתחם העונש לקבוצה זו ינוע, אם כן, בין 3 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, ועד מספר חודשי מאסר בפועל [למקרים דומים נוספים ראו: ת"פ (ראשל"צ) 23562-08-13 מדינת ישראל נ' לב איטיקסון (24.2.2015); ת"פ (רמ') 1305/07 מדינת ישראל נ' גולן שבו (3.9.2009); ת"פ (ראשל"צ) 56047-07-13 מדינת ישראל נ' שלמה סינאי (11.4.2015); ת"פ (ראשל"צ) 20168-04-18 מדינת ישראל נ' אריאל ברמסון (5.3.2019) - גזר הדין לא חלוט וטרם פורסם].

בדרגת חומרה גבוהה אף יותר ניתן למצוא אזרחים ישראלים המסייעים לאחרים, שאינם מורשי כניסה לישראל, להיכנס לתחומי המדינה. כפי שצינתי בעניין אור כהן, הדבר נעשה, על פי רוב, כחלק מניסיון להבריא עובדים זרים לארץ, כאשר ביטוייה של עבירה זו יכול להיות בשימוש בדרכונו החוקי של האזרח הישראלי לצורך הוצאת אישור המעבר, מתן האישור לאדם הלא מורשה ובהמשך דיווח על אובדן אישור המעבר של האזרח הישראלי, או היצמדות לאדם אחר לצורך המעבר בשער הכניסה מבלי להשתמש כלל באישור מעבר. מנעד העונש ההולם לגבי קבוצה זו של אנשים ינוע בין מספר גבוה של חודשי מאסר שבנסיבות מקלות ירוצה בעבודות שירות, ועד מספר חודשי מאסר בפועל בנסיבות רגילות. כאשר מדובר בנסיבות מחמירות, יכול עונש המאסר להגיע אף מעבר לשנת מאסר [ראו: ת"פ (ראשל"צ)

57728-04-18 מדינת ישראל נ' יגאל גולצין (7.3.2019) - גזר הדין אינו חלוט וטרם פורסם].

14. קבוצה נוספת היא הקבוצה עליה נמנה הנאשם, כלומר, אזרח ישראל המנוע מלצאת את הארץ, שלא זיף דרכו, אולם השתמשו בדרכו של אחר במטרה לצאת את הארץ בזהות בדויה. רמת הענישה של קבוצת ביניים זו ממוקמת בין הקבוצה הראשונה לקבוצה השנייה, ועל פי מידת הפגיעה בערכים המוגנים, עליה עמד בית המשפט המחוזי בעניין כחלון, ניתן לומר שהיא קרובה יותר לקבוצת מזיפי המסמכים. לפיכך יש לקבוע לקבוצה זו מתחם עונשי הולם שינוע בין חודש ל- 4 חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות.

אך לאחרונה נדון לפני מקרה זהה למקרה שבפנינו, בו הציג נאשם, שהוצא נגדו צו עיכוב יציאה מהארץ, את דרכו של אחיו על מנת לצאת את הארץ. על הנאשם הוטל עונש של מאסר בפועל למשך חודש, זאת לאחר שנמצא לא כשיר לרצות עונש זה בדרך של עבודות שירות [ת"פ (ראשל"צ) 56014-03-18 מדינת ישראל נ' ברזאני (18.2.2019) - גזר הדין אינו חלוט וטרם פורסם]. לדוגמאות נוספות בהם הסתיים עניינם של נאשמים בנסיבות דומות בעונש של מאסר בעבודות שירות, ראו: ת"פ (ראשל"צ) 11857-09-15 מדינת ישראל נ' מאיר הראל (8.11.2016); ת"פ (ראשל"צ) 42675-08-13 מדינת ישראל נ' סרגיי קרפנקו (11.12.2014).

15. עינתי עיין היטב בפסקי הדין שהוגשו מטעם ההגנה [ת"פ (ראשל"צ) 41926-05-13 מדינת ישראל נ' גל אזורי; ת"פ (ראשל"צ) 19903-04-13 מדינת ישראל נ' אהרון אטיאס; ת"פ (ראשל"צ) 32919-07-13 מדינת ישראל נ' נסים קדוש; ת"פ (ראשל"צ) 47822-11-12 מדינת ישראל נ' מיכאל לוי] בהם נגזרו עונשים מקלים יחסית על נאשמים בנסיבות דומות ואף חמורות מהמקרה שלפני. ואולם, מאחר שכל גזרי הדין הללו קדמו למועד פסק הדין בעניין כחלון, הרי שהשימוש בהם מוגבל ביותר.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ומיקום עניינו של הנאשם בגדרי המתחם

16. הנאשם יליד 1977 ואין לחובתו הרשעות קודמות. הנאשם הודה כאמור בביצוע המעשים, שלא במסגרת הסדר טיעון או הסדר דינוי, קיבל אחריות על מעשיו וחשך זמן שיפוטי יקר. מעדי האופי שהעידו לטובתו ומנ/1 שהוגש מצטיירת תמונה של אדם שנקלע לפני מספר שנים לבעיות כלכליות קשות, שאף הובילו אותו לפשיטת רגל ולסגירת עסקו. בין לבין עבר הנאשם הליך גירושין לא פשוט. הנאשם השתלב בשוק העבודה ובשנתיים האחרונות הוא עובד כאיש תחזוקה במוסד חינוכי. הנאשם טען לפגיעה אפשרית בו ככל שיוטל עליו עונש של מאסר בעבודות שירות, אולם יש לציין שלא הוצג מטעם המוסד החינוכי כל מסמך התומך בטענתו זו.

מדברי העדים למדתי שהנאשם עשה מעשי חסד רבים לאורך השנים וסייע לאחרים, גם בתקופות קשות בחייו, והוא ממשיך בעשייה ברוכה זו גם בימים אלו.

17. בנסיבות המתוארות, ובהעדר נימוקים לחריגה מהמתחם לחומרא או לקולא, מצאתי שיש למקם את עניינו של הנאשם בתחתית המתחם. משמעות הדבר היא שהגם שמצאתי שלא ניתן להימנע מהטלת עונש של מאסר בעבודות שירות, הרי שיש מקום להתחשב בנסיבותיו האישיות של הנאשם ובהשפעת משכם של עבודות השירות על שגרת חייו,

כשיקול לצמצומם למינימום האפשרי.

אשר לרכיב הכספי, יש לתת את הדעת לקשייו הכלכליים של הנאשם. כפי שנפסק לא אחת, יש להתאים את הקנס הכספי ליכולותיו הכלכליות של הנאשם העומד לדין, ועל כן אסתפק בהטלת קנס סמלי בלבד.

סוף דבר

18. נוכח כל האמור, ולאחר שהתקבלה חוות דעת מאת הממונה על עבודות השירות מיום 29.1.2019, לפיה הנאשם כשיר לבצע מאסר בעבודות שירות, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר למשך חודש, שירוצה בדרך של עבודות שירות.

הנאשם ירצה את עבודות השירות במרכז התורני וואהל שע"י ישיבת הכותל. מובהר לנאשם שיתכן שינוי במקום ההשמה.

תחילת ריצוי עבודות השירות ביום י"א באדר ב', תשע"ט (18.3.2019). על הנאשם להתייבב במועד זה לצורך קליטה והצבה ביחידת עבודות השירות מפקדת מחוז דרום שליד כלא אשל בבאר שבע (קו אגד מס' 46 מתחנה מרכזית בבאר שבע), לא יאוחר מהשעה 08:00.

עוד מובהר לנאשם שעליו לעמוד בהנחיות הממונה וכן בדרישות ותנאי המסגרת, שאם לא כן יכול והדבר יוביל לנקיטת צעדים כלפיו ולהפסקה מנהלית של עבודות השירות.

ב. מאסר למשך 3 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבוד בתוך תקופה של 3 שנים מהיום על עבירה על חוק הדרכונים, או עבירה לפי סעיף 441 לחוק העונשין.

ג. קנס כספי בסך 500 ₪, או 5 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום כ"ו ניסן, תשע"ט (1.5.2019).

ד. הנאשם יחתום על התחייבות בסך 2,500 ₪ להימנע בתוך תקופה של 3 שנים מהיום על עבירה על חוק הדרכונים, או עבירה לפי סעיף 441 לחוק העונשין.

ההתחייבות תחתם עד ליום 17.3.19. לא תחתם ההתחייבות יאסר הנאשם למשך 5 ימים.

19. ניתן בזאת צו כללי למוצגים, ככל שישנם.

20. המזכירות תעביר העתק ההחלטה לממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, ד' אדר ב' תשע"ט, 11 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.